

สู่เป้าหมายการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ หญิงไทยควรได้รับการลาคลอดเพิ่มขึ้นหรือไม่?

นิศาชล เศรษฐ์ไกรกุล

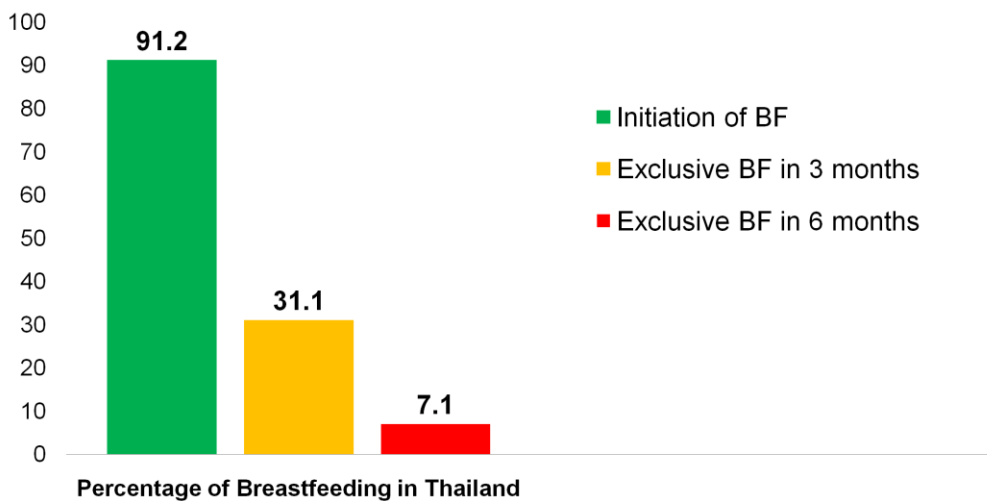
ภูษิต ประคองสาย

สำนักงานพัฒนาโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ

สถานการณ์การลาคลอดและการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในประเทศไทย

องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ^[1] ได้จัดทำอนุสัญญาฉบับที่ 183 ปี ค.ศ.2000 กำหนดให้หญิงทำงานควรมีสวัสดิการลาคลอดอย่างน้อย 14 สัปดาห์หรือ 98 วัน แต่ในปัจจุบันหญิงทำงานในประเทศไทยสามารถลาคลอดได้เพียง 90 วัน (หรือประมาณ 13 สัปดาห์) ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ที่กำหนดให้ลูกจ้างหญิงมีสิทธิลาคลอดได้ไม่เกิน 90 วัน โดยมีสิทธิได้รับค่าจ้างเท่ากับค่าจ้างในวันทำงานตลอดระยะเวลาที่ลา แต่ไม่เกิน 45 วัน ซึ่งวันดังกล่าวจะนับรวมวันหยุดที่มีในระยะเวลาลาด้วย^[2] นอกจากนี้ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 67 กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ประกันตนหยุดงานเพื่อการคลอดบุตร ให้ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรไม่เกินสองครั้งเป็นการเหมาจ่ายในอัตราครึ่งร้อยละห้าสิบของค่าจ้าง เป็นเวลา 90 วัน^[3]

องค์การอนามัยโลกได้แนะนำว่าควรให้ลูกได้กินนมแม่เพียงอย่างเดียว โดยไม่มีการให้น้ำและอาหารอื่นจนถึง 6 เดือน แต่การที่แม่ต้องกลับไปทำงานหลังจากครบกำหนดการลาคลอด 90 วันนั้น มีผลกระทบกับอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในประเทศไทย จากรายงานการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยครั้งที่ 4 พ.ศ. 2551-2552^[4] (รูปที่ 1) พบว่าอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียวจนครบ 6 เดือน ลดลงจาก อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียวจนครบ 3 เดือน อย่างเห็นได้ชัด

รูปที่ 1: อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ พ.ศ. 2551-52

ที่มา: รายงานการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยครั้งที่ 4 พ.ศ. 2551-2552

อย่างไรก็ตามอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียวจนถึง 6 เดือนนั้น ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ อีกหลายประการ เช่น ทักษะจิต ความรู้ความเข้าใจของแม่และครอบครัว การสนับสนุนของบุคลากรทางการแพทย์ นโยบายที่ส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และ การควบคุมการตลาดของบริษัทนมผง เป็นต้น

ทางออกในการแก้ไขปัญหา

ในปัจจุบันประเทศไทยมีโอกาสในการผลักดันนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เนื่องจาก มีการเคลื่อนไหวเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในระดับโลก เช่น นโยบาย Every Women Every Child ขององค์การสหประชาชาติ และองค์การอนามัยโลก รวมถึงความพยายามของประเทศไทยในการผลักดันให้หลักเกณฑ์ว่าด้วยการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กเป็นกฎหมาย การจัดตั้งมุนนมแม่ในสถานประกอบการ และที่สำคัญการมีโครงการ “สายใยรักแห่งครอบครัว” ในพระดำริ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯ ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งทำให้สังคมเกิดความตระหนักในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังมีช่องว่างที่ทำให้การขับเคลื่อนเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นไปได้ยาก เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายที่ควบคุมการโฆษณาและการตลาดของอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก จึงทำให้มีการละเมิดหลักเกณฑ์ว่าด้วยการตลาดอาหารสำหรับเด็กและทารกและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงการขาดความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการขาดความตระหนักต่อความสำคัญของการลาคอดและการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของคนในสังคม

ดังนั้นสิ่งที่ควรดำเนินการเพื่อส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในประเทศไทย จึงต้องประกอบด้วย

1. การสร้างความรู้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสนับสนุนนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียวอย่างน้อย 6 เดือน เช่น ข้อมูลความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ในเชิงสังคม เศรษฐกิจ และสุขภาพ ระหว่างการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวอย่างน้อย 6 เดือน กับการเลี้ยงลูกด้วยนมผง และข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติและความเข้าใจเกี่ยวกับการลาคอดและการให้นมแม่ในสังคมไทย ของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. การขับเคลื่อนทางสังคม เพื่อสร้างความตระหนัก ความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างน้อย 6 เดือน ประชาชนทั่วไป และกลุ่มเป้าหมาย เช่น แม่และคนในครอบครัว บุคลากรทางการแพทย์ และผู้กำหนดนโยบาย

3. การพัฒนามาตรการและนโยบาย เพื่อสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างน้อย 6 เดือน เช่น กฎหมายควบคุมการตลาดของนมผง และกฎหมายขยายการลาคอดจาก 90 วันเป็น 180 วันพร้อมได้รับค่าจ้างเต็มจำนวนในช่วงลาคอด และผลักดันให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่อย่างจริงจัง พร้อมกำหนดบทลงโทษ

เอกสารอ้างอิง

1. *MATERNITY AT WORK: A review of national legislation. Findings from the ILO Database of Conditions of Work and Employment Laws.* [cited 2013 2 May]; Available from: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/@publ/documents/publication/wcms_124442.pdf.
2. *Labour Protection Act B.E. 2541 (1998)* [cited 2013 2 May]; Available from: http://www.labour.go.th/en/attachments/article/18/Labour_Protection_Act_BE1998.pdf.
3. *Social Security Act B.E. 2553 (1990).* [cited 2013 2 May]; Available from: <http://www.sso.go.th/sites/default/files/Social%20%20security%20act.pdf>.
4. *4th National Health Examination Survey 2008-2009.* [cited 2013; Available from: [http://www.nheso.or.th/loadfile/child_NHESO4%20\(1\).pdf](http://www.nheso.or.th/loadfile/child_NHESO4%20(1).pdf).